

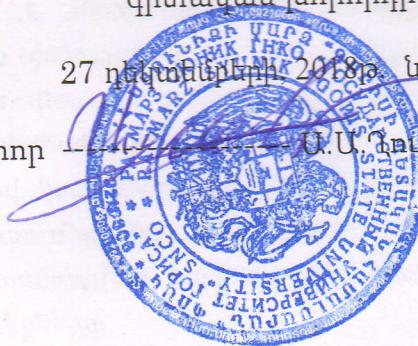
«ԳՈՐԻՍԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ» ՊՈԱԿ

Ըստունված է համալսարանի

գիտական խորհրդի կողմից

27 նեպանիստիկի 2018թ. նիստում

ԳՊՀ ուսկողության մասին ՀՀ օրենքը

ԳՈՐԻՍԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՍԱԼՍԱՐԱՆԻ

ԷԹԻԿԱՅԻ ԿԱՆՈՆԱԿԱՐԳ

Գորիս - 2018

1. Ըստհանուր դրույթներ

- 1.1. Գորիսի պետական համալսարանի կողմից մշակվել է էթիկայի պահպանման կանոնակարգ, որը կարգավորում է ներքին շահակիցների՝ վարչական, պրոֆեսորադասախոսական աշխատակազմի և ուսումնառողների էթիկայի կանոնները: Համալսարանի ներքին շահակիցների (այսուհետ՝ դերակատարների) իրավունքները և գործառույթները սահմանված են «Բարձրագույն և հետքուհական մասնագիտական գործառույթներ» և օրենքով, և աշխատանքային օրենսգրքով, ԳՊՀ կանոնադրությամբ, կրթության մասին» ՀՀ օրենքով, և աշխատանքային օրենսգրքով, ԳՊՀ կանոնադրությամբ, գործ ներքին աշխատանքային կանոններով և ուսումնական գործընթացը կարգավորող, ինչպես նաև կազմակերպչական բնույթի տարբեր կանոնակարգերով:
- 1.2. Կրթության որակի ապահովումը, կապված լինելով կառավարման և թափանցիկության հետ, կախված է նաև էթիկայի կանոնների պահպանումից: Կրթության գործընթացի բոլոր մասնակիցները պատասխանատու են որակի ապահովման համար՝ հետևելով իրենց պարտականություններին և հարգելով այլոց իրավունքները:
- 1.3. Փաստաթուղթը սահմանում է բուհի դերակատարների իրավունքները և պարտականությունները՝ ըստ էթիկական սկզբունքների, ինչպես նաև կարգապահական տույժերի և իրախոսանքների շրջանակները:

2. Կրթության ոլորտի էթիկայի սկզբունքները

Գորիսի պետական համալսարանում կիրառվող էթիկայի սկզբունքները համապատասխանում են բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների տիպային էթիկայի կանոնագրքեր մշակելու ուղեցույցին^{1,2}, որում ներկայացված են էթիկական 14 սկզբունքները:

- 2.1. Բարեկարգություն - Բարեկարգությունը բուհի բոլոր դերակատարների՝ բարոյական և էթիկական դրական սկզբունքների ու չափորոշիչների վրա հիմնված վարքագիծ է: Այն կապող օղակ է էթիկական դրական սկզբունքների և կրթության որակի միջև և խոչընդոտում է կոռուպցիայի դրսուրումները:
- 2.2. Ազնվություն - Բուհի բոլոր դերակատարները պետք է մշտապես խուսափեն ցանկացած խարդախությունից, ստախոսությունից, խաբեությունից, գողությունից, շորթումից կամ որևէ այլ անազնիվ արարքից:
- 2.3. Ճշմարտություն - Բուհի դերակատարների միջև բոլոր հարաբերություններում չստելն է:
- 2.4. Թափանցիկություն - Կանխատեսելի և հասկանալի գործունեություն է, որը խթանում է դերակատարների մասնակցությունը և հաշվետվողականությունը:
- 2.5. Հարգանք այլոց հանդեպ - Բոլոր դերակատարները պետք է ցուցաբերեն բարձրագույն կրթության համակարգում ներգրավված բոլոր շահառուների և շահագրգիռ կողմերի արժանապատվության, ինչպես նաև ֆիզիկական ու հոգեկան անձեռնմխելիության

1 Բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների տիպային էթիկայի կանոնագրքը՝ ուսանողների, վարչական և ակադեմիական աշխատակազմի համար: 2016թ <https://rm.coe.int/16806c85db>
2 Կոռուպցիայի դեմ պայքարը և բարեկարգության արմատավորումը Հայաստանի կրթական ոլորտում: Եր., 2016թ. 232էջ:

նկատմամբ հարգանք, ճանաշեն բուհի դերակատարների՝ իրենց մասնավոր կյանքը պաշտպանելու և ֆիզիկական ու հոգեբանական բռնությունից պաշտպանված լինելու ընդհանուր իրավունքները:

- 2.6. **Վատահություն** - Համալսարանի բոլոր դերակատարները պետք է միանգամայն վստահ լինեն միմյանց նկատմամբ ազնվության, ձշմարտացիության և բարեվարքության դրսնորման հարցում:
- 2.7. **Հաշվետվողականություն** - Համալսարանի բոլոր դերակատարների լիազորությունների թափանցիկ ու պատշաճ իրականացումն է:
- 2.8. **Արդարացիություն** - Դերակատարները միմյանց նկատմամբ պետք է վարվեն անկողմնակալ, առանց խտրականության և անազնիվ դրսնորումների:
- 2.9. **Հավասարություն**, արդարություն և սոցիալական արդարություն - Արդար, թափանցիկ, ներառական ու կայուն քաղաքականությունն ու գործելավերապն են՝ կապված տարիքի, հաշմանդամության, գենդերի ու գենդերային ինքնության, ռասայի, եթնիկ պատկանելության, կրոնի ու դավանանքի, սեռական կողմնորոշման և բարձրագույն կրթության հասանելիության հետ:
- 2.10. **Կրթական համակարգի և կրթական հաստատությունների ժողովրդական ու էթիկական դեկավարում և կառավարում** - բոլոր դերակատարները պետք է ընդունեն, որ բուհերի դեկավարումը և կառավարումը պետք է հիմնվեն բոլոր համապատասխան դերակատարների ժողովրդավարական ներգրավվածության վրա, և դեկավարվեն էթիկայի հիմունքներով առաջնորդություն իրականացնող առաջնորդների կողմից:
- 2.11. **Որակյալ կրթություն** - Բուհի բոլոր դերակատարների անվերապահ հանձնառությունն է բարձր որակի կրթություն տրամադրելը:
- 2.12. **Անձի կատարելագործում և համակարգերի բարելավում** - Բուհի բոլոր դերակատարները պետք է ընդունեն բարձրագույն կրթության համակարգի շարունակական բարելավման գործում առավելագույն ներդրում կատարելու կարևորությունը:
- 2.13. **Իստիտուցիոնալ ինքնավարություն** - Բուհի բոլոր դերակատարների կողմից իրենց համապատասխան գործունեության մեջ ակադեմիական ազատության սկզբունքի կարևորումն ու պահպանումն է:
- 2.14. **Միջազգային համագործակցություն** - Բուհի ներքին դերակատարները ճանաչում են կրթական գործունեության մեջ դրական միջազգային համագործակցության կարևորությունը:

3. Վարչական աշխատակազմի ընդհանուր իրավունքներն ու պարտականությունները

- 3.1. **Վարչական աշխատակազմի իրավունքներն ու գործառույթները սահմանված են ՀՀ “Բարձրագույն և հետքուհական մասնագիտական կրթության մասին” օրենքով, ՀՀ Աշխատանքային օրենսգրքով, ԳՊՀ կանոնադրությամբ, ԳՊՀ ներքին աշխատանքային կանոններով և այլ իրավական ակտերով:**
- 3.2. ԳՊՀ կառավարման մարմինների անդամներն իրավունք ունեն էթիկայի հանձնաժողովին գաղտնի տեղեկացնել գործող օրենսդրության կամ էթիկայի սկզբունքների ցանկացած

Ենթադրյալ խախտման մասին՝ առանց մտավախության, որ իրենց համար անբարենպաստ հետևանքներ կարող են առաջանալ:

3.3. ԳՊՀ վարչական աշխատակազմի անդամները պարտավոր են.

- 3.3.1. Վեր դասել հաստատության շահերն իրենց սեփական շահերից և չձգտել շահույթ ստանալ պաշտոնական դիրքի օգտագործմամբ կամ շարաշահելով այն,
- 3.3.2. Հընդունել որոշակի եղանակով գործելու կամ չգործելու որևէ հանձնագիր իրենց նշանակած կազմակերպությունից կամ մարմսից, Հընդունել որևէ հրահանգ ցանկացած անձից, քաղաքական կուսակցությունից, արհմիությունից, կրոնական կամ որևէ այլ արտաքին աղբյուրից,
- 3.3.3. օրակարգի՝ քննարկման ենթակա հարցերում (ներառյալ՝ կադրերի բաժնի կողմից աշխատակիցների նշանակման և առաջխաղացման), ֆինանսական, պայմանագրային և այլ համապատասխան հարցերում), իրենց կամ իրենց ընտանիքի անմիջական անդամի որևէ անձնական շահի առկայության դեպքում հայտնել այդ մասին նախքան քննարկման սկիզբը, և պաշտոնապես հրաժարվել այդ հարցերի քննարկմանը մասնակցելուց,
- 3.3.4. Հպահանջել, կամ Հընդունել որևէ կաշառք կամ որևէ այլ ֆինանսական միջոց, կամ չփորձել ստանալ կամ ընդունել որևէ այլ անձնական օգուտ, որը կարող է ազդեցություն գործել իրենց վրա որոշումներ կայացնելիս,
- 3.3.5. անմիջապես հայտնել կաշառելու կամ անձնական օգուտ առաջարկելու ցանկացած փորձի մասին համապատասխան մարմիններին,
- 3.3.6. բուհի կառավարման և դեկավարման հետ կապված կանոններ ընդունելու և կիրառելու իրենց կողեկտիվ իրավասությունը կամ անձնական պատվիրակված իրավասությունն իրականացնելիս ապահովվել, որ այդ կանոնները համապատասխանեն գործող օրենսդրությանը և սույն կանոնակարգին,
- 3.3.7. իրականացնել ներքին առողջության կամ ռիսկերի կառավարման այնպիսի գործընթացներ, որոնք հնարավորություն կտան անդամներին համոզվել, որ հաստատության ֆինանսական և մյուս գործերն իրականացվում են արդար, թափանցիկ, գործուն և արդյունավետ եղանակով:

4. Բուհի դեկավարների ընդհանուր իրավունքներն ու պարտականությունները

- 4.1. Հաստատության գործադիր մարմնի՝ ռեկտորի իրավունքները, գործառույթները և պարտականությունները սահմանվում են ՀՀ օրենքներով և այլ իրավական ակտերով: Ռեկտորից բացի, հաստատության մյուս դեկավարների իրավունքները և գործառույթները նկարագրվում են ՀՀ օրենքներով, հաստատության կանոնադրությամբ, աշխատանքային պայմանագրով, ներքին կանոնակարգերով և այլ իրավական ակտերով:
- 4.2. Հաստատության դեկավարները իրավունք ունեն հայտնել օրենսդրության կամ էթիկայի սկզբունքների ցանկացած ենթադրյալ խախտման մասին համապատասխան մարմնին՝ առանց իրենց անձի համար անբարենպաստ հետևանքներ առաջանալու մտավախության:

4.3. ԳԴՀ ղեկավարներն ունեն հետևյալ պարտականությունները՝

- 4.3.1. Իրենց գործառույթները և պարտականություններն իրականացնելիս վեր դասել հաստատության շահերն իրենց սեփական շահերից, և չձգտել շահույթ ստանալ օգտագործելով իրենց զբաղեցրած պաշտոնը, հակառակ գործող օրենսդրությանը և իրենց աշխատանքային պայմանագրին,
- 4.3.2. Չընդունել որոշակի ձևով գործելու կամ չգործելու որևէ հրահանգ ցանկացած անձից, բացառությամբ վերադասի, կամ որևէ քաղաքական կուսակցությունից, արհմիությունից կամ կրոնական խմբից,
- 4.3.3. Անձնակազմի կառավարման բաժինի (այդ թվում՝ աշխատակազմի նշանակման և առաջխաղացման), ֆինանսական, պայմանագրային և որևէ այլ համապատասխան հարցերում իրենց կամ իրենց ընտանիքի անմիջական անդամի որևէ անձնական շահի առկայության դեպքում գրավոր հայտնել ռեկտորին (իսկ ռեկտորի դեպքում՝ կառավարման մարմնի ղեկավարին),
- 4.3.4. Չպահանջել կամ չընդունել որևէ կաշառք կամ այլ ֆինանսական միջոց, կամ չփորձել ստանալ կամ ընդունել որևէ այլ անձնական օգուտ, որը կարող է ազդեցություն գործել իրենց վրա աշխատանքի ընթացքում,
- 4.3.5. Անմիջապես հայտնել կաշառելու կամ անձնական օգուտ առաջարկելու ցանկացած փորձի մասին ռեկտորին (իսկ ռեկտորի դեպքում՝ կառավարման մարմնի ղեկավարին),
- 4.3.6. Չվատնել հաստատության ռեսուրսները, կամ սիալ չօգտագործել հաստատության տնօրինության տակ գտնվող անձնական կամ առևտրային տեղեկությունները՝ անձնական կամ որևէ այլ անձի համար շահ ստանալու նպատակով,
- 4.3.7. Ապահովել, որ իրենց իրավասության ներքո գտնվող բոլոր անձինք իրազեկ լինեն համապատասխան օրնսդրությանն ու կանոններին և դրանք չպահպանելու հետևանքներին, և նպաստել էթիկական վարվեցողության պահպանմանը:

5. Բուհի ակադեմիական աշխատակազմի իրավունքներն ու պարտականությունները

- 5.1. Բարձրագույն ուսումնական հաստատության ակադեմիական աշխատակազմի իրավունքները.
 - 5.1.1. Արտահայտվելու և տեղեկություն ստանալու ազատության իրավունք,
 - 5.1.2. Գնահատվել որպես գիտնական և դասավանդող՝ ելնելով մտավոր և մասնագիտական չափանիշներից, այլ ոչ թե քաղաքական ու կրոնական հայացքներից, կամ անձնական նախապատվության որևէ այլ հանգամանքից,
 - 5.1.3. Որոշել իրենց կողմից դասավանդվող դասընթացների բովանդակությունը՝ ուսումնական պլանի պահանջներին համապատասխան,
 - 5.1.4. Գնահատել ուսանողների կատարողականը և ձեռքբերումները՝ համալսարանի գնահատման քաղաքականությունների և նախապես սահմանված գնահատման չափանիշների հիման վրա,

- 5.1.5. Չընդունել որոշակի ձևով գործելու կամ չգործելու որևէ հրահանգ ցանկացած անձից, բացառությամբ՝ վերադասի, կամ որևէ քաղաքական կուսակցությունից, արհմիությունից կամ կրոնական խմբից, բացառությամբ՝ օրենսդրությամբ նախատեսված դեպքերի,
- 5.1.6. Հայտնել օրենսդրության կամ էթիկայի սկզբունքների ցանկացած ենթադրյալ խախտման մասին համապատասխան մարմնին՝ առանց իր համար անբարենպաստ հետևանքներ առաջանալու մտավախության:
- 5.2. Բարձրագույն ուսումնական հաստատության ակադեմիական աշխատակազմը պարտավոր է.
- 5.2.1. Վեր դասել հաստատության շահերը սեփական շահերից, և չգույն ստանալ՝ օգտագործելով իրենց պաշտոնը գործող օրենսդրությանը հակառակ,
- 5.2.2. Հաստատության ներսում կամ դրանից դուրս ցանկացած անձից կամ խմբից չպահանջել կամ չընդունել կաշառք կամ որևէ այլ անօրինական ֆինանսական միջոց, կամ չփորձել ստանալ կամ ընդունել որևէ անձնական օգուտ, որը կարող է ազդել իրենց վրա իրենց աշխատանքի ընթացքում, և հաստատության կանոններով նախատեսված համապատասխան մարմնին անմիջապես հայտնել կաշառելու կամ անձնական շահ առաջարկելու ցանկացած փորձի մասին,
- 5.2.3. Կաղըերին վերաբերող (այդ թվում՝ աշխատակազմի նշանակման և առաջխաղացման), ֆինանսական, պայմանագրային և որևէ այլ համապատասխան հարցերում իրենց կամ իրենց ընտանիքի անմիջական անդամի որևէ անձնական շահի առկայության դեպքում գրավոր հայտնել ուժությանը,
- 5.2.4. Չվատնել հաստատության ռեսուրսները, կամ սխալ չօդտագործել հաստատության տնօրինության տակ գտնվող անձնական կամ առևտրային տեղեկությունները, այդ թվում՝ մտավոր սեփականության մասին տեղեկությունները՝ անձնական կամ որևէ այլ անձի կամ խմբի համար շահ ստանալու նպատակով,
- 5.2.5. Դրսուրել էթիկական վարվեցողության ընդհանուր սկզբունքներին համապատասխան վարքագիծ՝ ակադեմիական աշխատակազմի կամ ընդունելության, գնահատման, քննության և ուսանողներին վերաբերող այլ գործողությունների հետ առնչվող մարմինների նշանակման, առաջխաղացման կամ այլ լիազորություններին վերաբերող հարցերում մասնակցություն ցուցաբերելու ժամանակ,
- 5.2.6. Հարգել համալսարանի ուսանողներին և խուսափել ցանկացած շահագործումից կամ հետապնդումից, կամ ուսանողների նկատմամբ խտրական վերաբերմունքից,
- 5.2.7. Հարգել ուսանողների միջև տարբերությունները՝ ներառյալ (բայց չսահմանափակվելով) քաղաքական և կրոնական համոզմունքների հետ կապված կողմնորոշումները,
- 5.2.8. Պաշտպանել ուսանողների ակադեմիական ազատությունը,
- 5.2.9. Հետազոտական գործունեության ընթացքում չզբաղվել գրագողությամբ, կատարել հղումներ և ուրիշի աշխատանքն իրեն չվերագրել չկեղծել արդյունքները և պահպանել էթիկայի սկզբունքները՝ անձնական տվյալների պաշտպանության

- առումով կամ որոշակի առարկայական ոլորտներում այլ հատուկ սկզբունքներ՝ հաստատության կանոնների համաձայն,
- 5.2.10. Խորականություն չդրսենորել կամ չհետապնդել գործընկերներին, հարգել բազմակարծությունը և արտահայտվելու ազատությունը,
- 5.2.11. Ապահովել որ իրենց իրավասության ներքո գտնվող բոլոր անձինք իրազեկ լինեն համապատասխան օրենսդրությանը և կանոններին, դրանք չպահպանելու հետևանքներին և նպաստել էթիկական վարվեցողության պահպանմանը:

6. Կարգապահական միջոց /տույժ

- 6.1. Կարգապահական տույժերը պետք է հիմնվեն արդարության, գաղտնիության և պատշաճ ծանուցման սկզբունքների վրա և պետք է համապատասխաննեն գործող օրենսդրության պահանջներին: Կարգապահական տույժի կիրառման դեպքում պետք է հաշվի առնվեն խախտման ծանրությունը և դրա հետևանքները, աշխատողի մեղքը, այդ խախտման կատարման հանգամանքները և աշխատողի՝ նախկինում կատարած աշխատանքը:
- 6.1.1. Կառավարման մարմնի ղեկավարների և ակադեմիական աշխատակազմի կողմից էթիկական վարվեցողության խախտման մասին բողոքները պետք է ներկայացնել գրավոր՝ սույն փաստաթղթի պահանջներին համապատասխան, որը պետք է մշակվի առանձին դերակատարների համար:
- 6.1.2. Էթիկայի հանձնաժողովը պետք է որոշի, թե
- ա) արդյո՞ք բողոքում ներկայացված են խախտման փաստի վերաբերյալ ողջամիտ մտքեր,
 - բ) արդյո՞ք ենթադրյալ խախտում համարվող փաստաթղթերը հանդիսանում են ակադեմիական աշխատակազմի էթիկական վարվեցողության խախտում,
 - գ) արդյո՞ք էթիկայի հանձնաժողովը իրավասու է քննել այդ դեպքը:
- 6.1.4. Շահագրգիռ կողմերին պետք է գրավոր տեղեկացնել համալսարանի քաղաքականությանը՝ նշելով պատշաճ ծանուցման մասին ընթացակարգերը:
- 6.1.4. Կիրառվող կարգապահական տույժերը պետք է համապատասխաննեն գործող օրենսդրությանը, բուհի ներքին քաղաքականություններին և կանոնակարգերին:
- ա) նախազգուշացում,
 - բ) նկատողություն,
 - գ) խիստ նկատողություն,
 - դ) լիազորությունների կասեցում՝ պահպանելով վարձատրությունը կամ առանց վարձատրության,
 - ե) աշխատանքից ազատում:

6.2. Բողոքարկում

Ակադեմիական աշխատակազմն իրավունք ունի բողոքարկել կարգապահական տույժ կիրառելու հարցով պատասխանատու մարմնի որոշումը:

- 6.2.1. Բողոքը պետք է ներկայացնել համալսարանի անունից որոշում կայացրած մարմնի վերադասին, որոշումը ստանալուց հետո որոշակի ժամկետում:

6.2.2. Բողոքը պետք է ներկայացնել գրավոր՝ նշելով բողոքարկման հիմքերը:

6.2.3. Հաստատության շրջանակներում կրկնակի բողոքարկման հնարավորություն չկարող լինել:

7. Ուսանողների իրավունքներն ու պարտականությունները

Ուսանողի հարաբերությունները համալսարանի հետ կանոնակարգվում են Գործիք պետական համալսարանի կանոնադրությամբ, ներքին կարգապահական կանոնակարգով, ուսուցման պայմանների վերաբերյալ պայմանագրով որոշված ուսանողների իրավունքներով և պարտականություններով:

7.1. ԳՂՆ ՈՒՍԱՆՈՂԻ ԻՐԱՎՈՒՆՔ ՈՒՆԻ.

7.1.1. Ծանոթանալ համալսարանի կանոնադրությանը և նորմատիվ այլ փաստաթղթերի:

7.1.2. գերծ լինել խորական վերաբերմունքից՝ կախված ուսայից, կրոնից, էթնիկ ծագումից, քաղաքական հայացքներից, տարիքից, սեռից, հաշմանդամության կամ անձնական բնույթի այլ հանգամանքներից,

7.1.3. ունենալ արտահայտվելու ազատության, հավաքների ու միավորվելու ազատության իրավունք՝ համապատասխան բուհի քաղաքականություններին, էթիկական վարվեցողության այլ սկզբունքներին ինչպիսիք են՝ հարգանքն այլոց նկատմամբ, ինչպես նաև Հայաստանի Հանրապետության օրենքների նկատմամբ,

7.1.4. գնահատվել արդար և պատշաճ կերպով տեղեկացված լինել գնահատման չափանիշների մասին, ինչպես նաև բողոքարկել՝ համաձայն բուհի բողոքարկման քաղաքականությունների, գերծ լինել բուհի համայնքի ցանկացած անդամի հետապնդումից,

7.1.5. լսված լինել, եթե որոշում է ընդունվում իր դեմ, ժամանակին տեղեկացված լինել կարգապահական վարույթների կամ գործողությունների մասին,

7.1.6. գերծ լինել բուհի համայնքի ցանկացած անդամի հետապնդումից,

7.1.7. հայտնել օրենսդրության կամ էթիկայի սկզբունքների ցանկացած ենթադրյալ խախտման մասին՝ առանց իր համար անբարենպաստ հետևանքներ առաջանալու մտավախության:

7.2. ԳՂՆ ՈՒՍԱՆՈՂ ՊԱՐՏԱՎՈՐ Է

7.2.1. կատարել համալսարանի կանոնադրությամբ և ներքին կարգապահական կանոններվ սահմանված իր պարտականությունները, ծանոթանալ բուհի այլ քաղաքականությունների դրույթներին,

7.2.2. հաստատության ներսում կամ դրանից դուրս ցանկացած անձի կամ խմբի առնչությամբ չառաջարկել կամ չընդունել կաշառք կամ որևէ այլ անօրինական ֆինանսական միջոց, կամ չփորձել որևէ այլ անձնական օգուտ, որը կարող է ազդեցություն գործել իրենց ուսման, կամ այլ անձանց աշխատանքի վրա,

7.2.3. չվատնել հաստատության ռեսուրսները, կամ ոչ իրավաչափ չօգտագործել հաստատության տնօրինության ներքո գտնվող անձնական կամ առևտրային, այդ

թվում է մտավոր սեփականության մասին տեղեկությունները՝ անձնական շահ ստանալու նպատակով կամ ի շահ որևէ այլ անձի կամ խմբի,

- 7.2.4. ցուցաբերել հարգալից վերաբերմունք ներքին շահակիցների նկատմամբ՝ պահպանելով էթիկական վարվեցողության ընդհանուր սկզբունքները,
- 7.2.5. ուսման կամ հետազոտման գործունեության ընթացքում չզբաղվել գրագողությամբ, կատարել հղումներ և այլոց աշխատանքներն իրենց չվերագրել, պահպանել անձնական տվյալների պաշտպանության հետ կապված էթիկայի սկզբունքները,
- 7.2.6. քննություններին և գնահատման այլ ձևերին մասնակցելիս չխարել, չարտագրել այլոց աշխատանքները, չփորձել ձեռք բերել որևէ արտոնություն՝ ցանկացած ձևով դա խթանելու միջոցով:

8. Կարգապահական միջոց /տույժ (ուսանողներ)

8.1. Կարգապահական տույժերը պիտի հիմնվեն արդարության, գաղտնիության և պատշաճ ծանուցման սկզբունքների վրա և պիտի համապատասխանեն գործող օրենսդրության պահանջներին: Կանոնակարգումների խախտումները ուսանողին կարող են հանգեցնել հետևյալ կարգապահական տույժերի.

- ա) բանավոր նախազգուշացում՝ կախված խախտման բնույթից,
- բ) խախտում կատարելու մասին գրավոր նախազգուշացում,
- գ) ակադեմիական գնահատականի նվազեցում՝ կախված խախտման բնույթից,
- դ) բուհից հեռացում,
- ե) ուսման վարձի մասնակի գեղջից զրկում,
- զ) կրթաթոշակից զրկում,
- է) այլ իրավունքների և արտոնությունների սահմանափակում:

8.2. Կարգապահական տույժերը կարող են կիրառվել ակադեմիական աշխատակազմի կողմից, իսկ հեռացումը պետք է կիրառվի համալսարանի ղեկավար կազմի՝ պրոռեկտորի և ռեկտորի կողմից, եթե այլ բան նախատեսված չէ համալսարանի իրավական կանոնակարգերով և ՀՀ օրենքներով:

8.3. Բողոքարկում

- 8.3.1. Ուսանողներն իրավունք ունեն բողոքարկել կարգապահական տույժ կիրառելու հարցով էթի որոշումը:
- 8.3.2. Եթե կարգապահական տույժերը ներկայացվել են գրավոր, ապա ուսանողը պետք է բողոքարկի գրավոր կերպով:
- 8.3.3. Բողոք ներկայացնելիս ուսանողը պետք է այն ներկայացնի վերադաս մարմինն, եթե այլ բան նախատեսված չէ հաստատության բողոքարկման քաղաքականությամբ կամ ընթացակարգերով:

9. Կարգապահական տույժերի կիրառման մեխանիզմները

- 9.1. Կարգապահական տույժերը պիտի հիմնվեն արդարության, զաղտնիության և պատշաճ ծանուցման սկզբունքների վրա և պիտի համապատասխանեն գործող օրենսդրության պահանջներին: Կարգապահական տույժի կիրառման դեպքում հաշվի են առնվում խախտման ծանրությունը, դրա հետևանքները, դերակատարի մեղքը, խախտումը կատարելու հանգամանքները և նախկինում կատարած աշխատանքը: Կանոնների որևէ դրույթի խախտման դեպքում բողոքները պետք է ռեկտորին ներկայացնել գրավոր՝ համապատասխան հիմքերով:
- 9.2.Գիտական խորհրդի կազմից անհրաժեշտ է ընտրել Էթիկայի հանձնաժողով՝ կազմված 5 անձից, որից 1-ը ուսանող:
- 9.3. Էթիկայի հանձնաժողովը պարտավոր է պահանջել գրավոր մեկնարանություն Էթիկայի սկզբունքը խախտող դերակատարից: Դերակատարը պարտավոր է երեք աշխատանքային օրվա ընթացքում ներկայացնել բացատրագիր: Հանձնաժողովը իրավունք ունի փաստի պարզաբանման նպատակով հրավիրելու և լսելու բուհի տարբեր շահակիցների: Հանձնաժողովը տասն աշխատանքային օրվա ընթացքում պարտավոր է կայացնել որոշում:
- 9.4. Էթիկայի հանձնաժողովի կայացրած որոշումը կարող է հիմք հանդիսանալ
- 9.4.1. ակդեմիական աշխատակազմի (այդ թվում՝ դեկան և կառավարման բարձր պաշտոններ գրադեցնող անձանց) և մասնագիտական բնույթի ծառայությունների գծով կառավարման բարձր պաշտոն գրադեցնողների համար՝ անելու՝
ա) բանավոր նախազգուշացում,
գ) գրավոր նախազգուշացում,
բ) նկատողություն,
զ) խիստ նկատողություն,
դ) լիազորությունների կասեցում,
ե) աշխատանքից ազատում:
- 9.4.2. ուսանողների համար՝
ա) բանավոր նախազգուշացում,
բ) գրավոր նախազգուշացում,
զ) ակադեմիական գնահատականի փոփոխում,
դ) ուսման վարձի մասնակի գեղչից ու կրթաթոշակից գրկում,
ե) այլ իրավունքների և արտոնությունների սահմանափակում,
զ) համալսարանից հեռացում:
- 9.4.3. Հանձնաժողովը կայացրած որոշման մասին գրավոր ներկայացնում է բուհի ռեկտորին և խախտումը կատարող համապատասխան դերակատարին, որը կարող է կայացրած որոշումը երեք աշխատանքային օրվա ընթացքում բողոքարկել՝ գրավոր դիմելով բուհի ռեկտորին:
- 9.4.3. Բողոքարկման ավարտից հետո ռեկտորը կարգապահական տույժի վերավերյալ տալիս է հրաման, որը պահպանվում է անձնական գործում մեկ տարի ժամկետով, եթե տվյալ ուսումնական տարում չի ստացել երկրորդ տույժը:

**10. Համալսարանի աշխատողների հակակոռուպցիոն վարքի
բարոյակեթիկական չափանիշները**

- 10.1. Կոռուպցիոն վտանգավոր վարքագիծ է համարվում այնպիսի գործողությունը, որը շահերի հակամարտության իրավիճակում ստեղծում է նախադրյալներ և պայմաններ աշխատողների կողմից շահադիտական նպատակների իրականացման և/կամ առավելությունների ստացման համար:
- 10.2. Կոռուպցիան վտանգավոր է համարվում ցանկացած իրավիճակում, որը հնարավորություն է ստեղծում իրավական նորմերի և լոկալ նորմատիվ իրավական ակտերի խախտման համար:
- 10.3. Անկախ զբաղեցրած պաշտոնից, ցանկացած աշխատող պետք է ձեռնարկի հակակոռուպցիոն պաշտպանության միջոցառումներ, որոնք ուղղված են կոռուպցիոն վտանգավոր իրավիճակների կանխարգելմանը:
- 10.4. Համալսարանի աշխատողները իրենց պարտականությունները կատարելիս չպետք է թույլ տան անձնական շահագրգուժածություն, որը կարող է հանգեցնել շահերի բախման:
- 10.5. Համալսարանի աշխատողին արգելվում է ստանալ կամ վերցնել կաշառք իր պարտականությունները իրականացնելիս:
- 10.6. Սույն կանոնների խախտումը քննարկվում է Էթիկայի հանձնաժողովի կողմից, տրվում են համապատասխան լուծումներ և կայացվում որոշումներ: